

FEEDBACK EN REMEDIATIE OP BASIS VAN DIGITALE TOETSRESULTATEN

ONDERWIJS OP MAAT IN DE PRAKTIJK

SURF NET

In gesprek met Sharon Klinkenberg, docent psychologie aan de Universiteit van Amsterdam.

Sharon Klinkenberg laat studenten elke week online oefenen met het statistiekprogramma SPSS. Met behulp van de toetsresultaten geeft hij ze gerichte feedback op hun zwakke plekken en motiveert hij ze om door te zetten.

Voor het derde jaar geeft docent psychologie Sharon Klinkenberg het vak 'Wetenschappelijk en statistisch redeneren' aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Het is een combinatie van de cursus SPSS (een statistiekprogramma) die hij voorheen gaf en het vak Kritisch denken. Op het oog heeft Klinkenberg weinig te klagen: de studenten beoordelen het pittige vak gemiddeld met een 7,5. Met name de formatieve digitale toetsen tijdens de cursus kunnen op veel waardering rekenen.

Veel onderwijsinstellingen experimenteren met onderwijs op maat: zij willen studenten flexibel en persoonlijk onderwijs aanbieden, zowel inhoudelijk (wat leer je) als procesmatig (hoe leer je). Hoe kan ICT worden ingezet voor tijd- en plaatsonafhankelijk leren, verschillende onderwijsvormen, differentiatie naar tempo en niveau, en meer keuzeruimte per student? SURFnet beschrijft een reeks voorbeelden van onderwijs op maat in de praktijk.

www.surf.nl/onderwijs-op-maat-in-de-praktijk

“Het is bijna onmogelijk om het op deze manier niet te halen,” zo verwoordde een student het tegen de opleidingscommissie. Maar Klinkenberg is nog niet helemaal tevreden. In de toekomst wil hij de data nog effectiever inzetten om de juiste student op het juiste onderwerp bij te spijkeren.

Inzicht in de voortgang

Elke week maken zijn studenten een formatieve weektoets. Het gebruikte toetsprogramma, Remindo, stelt de docent in staat om de vragen van tags te voorzien. Dat maakt de scores fijnmazig. “We geven niet aan wie de beste is en wie de slechtste, maar wie het goed doet op onderwerp X en wie op onderwerp Y,” legt Klinkenberg uit. “Daardoor hebben we een genuanceerder beeld van waar de student staat. De student ziet via de toetsapplicatie precies waar zijn hiaten liggen.

“Via de toetsapplicatie geven we niet aan wie de beste is en wie de slechtste, maar wie het goed doet op onderwerp X en wie op onderwerp Y.”

“De feedback was voor mij heel waardevol,” zegt studente Lotte Verhoef, die het vak onlangs haalde. “Je leest niet alleen wat je hebt fout gedaan, maar ook waarom het fout ging en hoe het wel had gemoeten.” Behalve inzicht in de voortgang biedt de weektoets ook een nuttige stok achter de deur. “Je wordt gedwongen om met de stof te blijven oefenen,” zegt Verhoef. “Omdat de opgaven bestaan uit casussen, zie je direct het nut in van wat je leert. Van mij zou een dergelijke weektoets bij ieder vak mogen worden ingevoerd.”

Je kunt er niet onderuit

Deze vorm van digitaal toetsen is bij uitstek onderwijs op maat, vindt Klaas Visser. “Iedereen krijgt elke week de kans om op zijn eigen plek, tijd en niveau de cursus bij te benen.” Als voormalig onderwijsdirecteur psychologie aan de UvA had Visser twee redenen om het vak van Klinkenberg te volgen: hij wilde zijn vakkennis ophalen en de vorm van de cursus bestuderen. “Ik geloofde eigenlijk niet in online onderwijs, omdat ik dacht dat mensen niets uitvoeren als je ze te veel loslaat. Daar ben ik nu op teruggekomen, omdat het vak zo dwingend in elkaar zit. Je kunt er niet onderuit om de toetsen te maken. Anders ga je achterlopen.”

Hij vindt dat de doelen perfect zijn afgestemd op de vorm van het vak. “De opgaven zitten zo knap in elkaar, met veel terugverwijzingen naar eerdere hoofdstukken. Ook over de toon van de feedback is duidelijk nagedacht: je wil horen dat je het goed doet, zodat je zin krijgt in het volgende hoofdstuk.”

Klinkenberg is afkomstig uit de sportwereld en daardoor volgens Visser gewend om te motiveren. “Hij streeft altijd naar 100 procent. Hij wil niet dat er mensen achterblijven.” Klinkenberg beaamt dit. “Ik wil de staart meekrijgen, de mensen die het vak niet wel of niet halen. Dit zijn onze psychologen van de toekomst. Ze hebben het eerste jaar al gehaald, dus ze kunnen het.” Om die reden noemt hij het frustrerend dat het remediëren nog niet verloopt zoals hij dat wil. Studenten die moeite hebben met een deel van de stof, kunnen terecht op een speciaal ‘spreekuur’, maar het loopt niet storm.

Wat versta jij onder onderwijs op maat?

“Vanuit het perspectief van formatief toetsen is individueel zicht op prestaties de basis voor onderwijs op maat. Informatie over waar de student staat, hoe goed hij is op verschillende deelgebieden, is het uitgangspunt. Hoe je met die informatie omgaat, hoeft niet individueel te zijn. Het is alleen maar logisch om studenten die problemen hebben met onderwerp X als groep te benaderen.”

Sharon Klinkenberg, *docent psychologie aan de Universiteit van Amsterdam*

Randvoorwaarden: tijd en categorisering

Voor de terugkoppeling naar de student is tijd een essentiële factor. De data moeten actueel zijn. “Als ik op zondagavond zie dat 40 procent van de studenten moeite heeft met een bepaald type vraag, dan kan ik daar op maandagochtend tijdens het hoorcollege aandacht aan besteden,” zegt Klinkenberg. Hetzelfde geldt voor de organisatie van remediatie. Klinkenberg wil clusters vormen van studenten die moeite hebben met een bepaald onderwerp. “Maar elke handmatige stap, zoals een groepje selecteren en ze mailen voor een groepsafspraken, vertraagt het proces.”

“Ik wil de staart meekrijgen, de mensen die het vak nèt wel of niet halen. Dit zijn onze psychologen van de toekomst.”

Het proces moet dusdanig worden geautomatiseerd, dat de studenten op basis van actuele data zo snel mogelijk worden bijgespijkerd. Het klinkt als een contradictio in terminis, maar dat is het in dit geval niet: hoe meer automatisering, hoe persoonlijker het onderwijs.

Een andere randvoorwaarde voor persoonlijk digitaal toetsen is een goede categorisering van de vragen. Het kost tijd om aan iedere vraag de juiste tag te hangen. Er zijn voldoende vragen nodig om een terugkoppeling per categorie te kunnen maken. Docenten die een dergelijk toetsstelsel willen opzetten, raadt Klinkenberg met klem aan om het niet meteen volledig neer te zetten. “Zet een aantal opdrachten in een toetsapplicatie, probeer het een jaartje, dan heb je totaalscores. Het volgende jaar gebruik je dezelfde opdrachten, maar ga je categorieën toevoegen. Reserveer tijd om voor aanvang van de cursus een review te doen op wat je hebt en te bedenken wat je nog wil bereiken. Maak ieder jaar een iteratiestap. Dan heb je na een paar jaar een prachtige cursus liggen.”

Colofon

redactie

Marjolein van Trigt

beeld

De beeldredactie /
Diederik van der Laan

vormgeving

Vrije Stijl Utrecht

juni 2016